

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 165 ust. 16 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59), zwanej dalej „ustawą”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) warunki i tryb przyjmowania do publicznych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół, w tym szkół artystycznych, placówek oraz na kształcenie ustawiczne w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych, osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, którzy pobierali naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw, a także rodzaje dokumentów potwierdzających poziom wykształcenia i stan zdrowia tych osób oraz sposób kwalifikowania do odpowiedniej klasy lub na odpowiedni semestr;
- 2) warunki tworzenia, organizacji i działania oddziału przygotowawczego z uwzględnieniem dostosowania kształcenia do potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów;
- 3) sposób organizacji dodatkowej nauki języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania oraz nauki języka i kultury kraju pochodzenia;
- 4) wysokość stypendium dla osób, niebędących obywatelami polskimi, oraz przypadki, w których stypendium może być obniżone lub zawieszane.

Obecnie w tym zakresie obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 września 2016 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. z 2016 r., poz. 1453) wydane na podstawie art. 94a ust. 6 ustawy o systemie oświaty.

Zgodnie z art. 363 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60) rozporządzenie to zachowuje moc do czasu zakończenia kształcenia odpowiednio w dotychczasowym gimnazjum, trzyletnim liceum ogólnokształcącym, czteroletnim technikum, klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowej szkole I stopnia, dotychczasowej szkole policealnej i szkole specjalnej przysposabiającej do pracy, a także w dotychczasowych szkołach artystycznych, oraz może być zmieniane na podstawie tych przepisów.

W stosunku do obowiązującego stanu prawnego projektowane rozporządzenie wprowadza następujące zmiany.

- 1) Dostosowano typy szkół do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego w art. 18 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* poprzez usunięcie warunków i trybu przyjmowania do gimnazjum.
- 2) W związku ze zmianą systemową wprowadzoną w ustawie w zakresie kształcenia dwujęzycznego określono warunki i tryb przyjmowania uczniów do klasy VII i VIII oddziału

dwujęzycznego w publicznej szkole podstawowej ogólnodostępnej oraz klasy wstępnej w publicznej szkole ponadpodstawowej, o której mowa w art. 25 ust. 3 ustawy (§ 4 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 4 oraz § 6 ust. 4). Uczeń przybywający z zagranicy jest przyjmowany na wolne miejsca na podstawie dokumentów, a także pozytywnego wyniku sprawdzianu predyspozycji językowych.

3) Dotychczasowe przepisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 września 2016 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw umożliwiały tworzenie oddziałów przygotowawczych tylko w szkołach publicznych. W trakcie prac legislacyjnych nad ustawą zdecydowano o przeniesieniu do ustawy części przepisów dotychczasowego rozporządzenia (§ 17 ust. 1 (częściowo), ust. 2, ust. 12 i ust. 13) wraz z rozszerzeniem możliwości tworzenia oddziałów przygotowawczych na szkoły niepubliczne.

Projekt rozporządzenia przewiduje wprowadzenie możliwości tworzenia w szkole - zarówno publicznej, jak i niepublicznej - oddziału przygotowawczego dla osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, a także wymagających dostosowania procesu kształcenia do ich potrzeb edukacyjnych oraz formy organizacyjnej wspomagającej efektywność tego kształcenia (§ 16 projektu rozporządzenia).

4) W związku z uwagami zgłaszanymi przez dyrektorów szkół, że wskazany w obecnie obowiązującym rozporządzeniu wiek ucznia utrudnia kwalifikowanie uczniów do oddziału przygotowawczego, szczególnie w przypadkach, gdy uczeń nieznający języka polskiego miał długą przerwę w nauce lub nigdy nie uczęszczał do szkoły, w projekcie rozporządzenia zrezygnowano z określania limitu wieku ucznia, pozostawiając tę decyzję dyrektorowi szkoły. W projekcie rozporządzenia pozostawiono możliwość organizacji nauki w oddziałach łączonych (§ 16 ust. 6).

5) W projektowanym rozporządzeniu wprowadzono możliwość zwiększenia w oddziale przygotowawczym liczby godzin języka polskiego jako obcego.

W dotychczasowym stanie prawnym zajęcia edukacyjne w oddziale przygotowawczym są uzupełniane o obowiązkowe zajęcia edukacyjne z języka polskiego jako obcego bazujące na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 12 lutego 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930), tj. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców (Dz. U. poz. 306) w wymiarze 3 godzin tygodniowo.

Biorąc pod uwagę zgłaszane w trakcie spotkań i konferencji wnioski wynikające z faktu, że uczniowie oddziału przygotowawczego nie znają lub słabo znają język polski, utrzymano obowiązkowe zajęcia edukacyjne z języka polskiego jako obcego wskazując jednocześnie, że wymiar tych zajęć nie będzie niższy niż 3 godziny tygodniowo. Pozwoli to na bardziej adekwatne reagowanie na potrzeby indywidualnych uczniów, szczególnie w początkowym okresie nauki w szkole.

Oprócz tego, uczeń będzie miał prawo – tak jak dotychczas – do dodatkowych zajęć z języka polskiego w wymiarze minimum 2 godzin tygodniowo (§ 17) oraz do dodatkowych zajęć wyrównawczych (§ 18), jak również do pomocy osoby władającej językiem kraju pochodzenia ucznia (art. 165 ust. 8 ustawy).

Na realizację zadań związanych ze specyfiką funkcjonowania oddziału szkolnego dla uczniów przybywających z zagranicy i nieznających lub słabo znających język polski organ

prowadzący szkołę otrzymuje w 2017 r. na podstawie odrębnych przepisów dodatkową wagę na ucznia w wysokości 0,3. Ponadto organ prowadzący szkołę otrzymuje także zwiększone środki przeznaczone na dodatkowe zajęcia z języka polskiego w wymiarze min. 2 godzin tygodniowo.

6) W rozporządzeniu wprowadza się możliwość organizowania obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w oddziale przygotowawczym na terenie ośrodków strzeżonych Straży Granicznej. Jest to istotne dla zapewnienia efektywnej realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki dzieciom przebywającym wraz z rodzicami w tych ośrodkach, które z mocy prawa nie mogą opuszczać ich terenu. Obecnie rodziny z dziećmi umieszczane są w trzech ośrodkach strzeżonych Straży Granicznej: w Bielsku Podlaskim, Kętrzynie oraz Przemyśle (§ 16 ust. 2).

3) Pozostałe regulacje

Projekt rozporządzenia w zakresie dotyczącym dodatkowych zajęć z języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych oraz nauki języka i kultury kraju pochodzenia, a także w zakresie przyznawania i zawieszania stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania nie wprowadza żadnych zmian.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2017 r., gdyż w tym dniu wchodzi w życie upoważnienie ustawowe zawarte w art. 165 ust. 16 ustawy – Prawo oświatowe.

Przedmiot rozporządzenia nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.